NÁSTIN VÝVOJE SPORTU V MÍSTNÍM SDRUŽENÍ YMCA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

THE OUTLINE OF SPORTS EVOLUTION OF LOCAL UNION YMCA ČESKÉ BUDĚJOVICE DURING INTERWAR PERIOD

T. Tlustý

Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Katedra základů kinantropologie a humanitních věd

---

ABSTRACT

The presented article discusses the history of one of the important sports unions from south Bohemia during interwar period. YMCA České Budějovice tried to popularize a large number of sports in south Bohemia. This sports union wanted to accomplish this task by organizing a lot of meetings and competitions. Not just for sports clubs, but for schools as well. The sportsmen of YMCA České Budějovice also took part in lot of meetings and competitions which were organized by other teams. YMCA wanted their members to be led by quality coaches, which was necessary to improve the quality of performed sports. In 1925 this union became the dominant athletics club in České Budějovice. A lot of great athletes moved in. This sports union was also pretty successful in heavy athletics, handball or ping pong. The best athletes of this sports union represented Czechoslovakia in international meetings. Through all successes of sports union YMCA České Budějovice this union started to inhibit its activity at the beginning of 1930s. In 1933 this union ceased its activities. Probably the only sport, which was still played after the ceasing the sport activities of this union, was ping pong.

Keywords: activity; matches; results; sportsmen; officials

SOUHRN

Předkládaná stať pojednává o historii jednoho poměrně významného sportovního odboru působícího na jihu Čech v meziválečném období. YMCA České Budějovice se v jižních Čechách velice snažila o zpopularizování celé řady sportů. Toho se její funkcionáři snažili dosáhnout především pořádáním velkého množství sportovních akcí, a to nejen pro sportovní kluby, ale také například pro školy. Rovněž se snažili vysílat sportovce na nemalé množství utkání a závodů. Pro své členy se tato organizace snažila zajistit kvalitní trenéry, což bylo nutné k tomu, aby úroveň jednotlivých sportů tohoto odboru neustále vzrůstala. V roce 1925 se stala dominantním českobudějovickým atletickým klubem, do kterého přešla celé řada skvělých atletů. Velice úspěšná však byla též v těžké atletice, házené či stolním tenisu. Její nejlepší sportovci dokonce reprezentovali Československo na mezinárodních soutěžích. Přes všechny úspěchy sportovního odboru YMCA České Budějovice začal tento odbor na počátku třicátých let omezovat svoji činnost a v roce 1933 zanikl úplně. Snad jediným sportem, který se v českobudějovické YMCA ještě několik let po zániku jejího sportovního odboru závodně pěstoval, byl stolní tenis.

Klíčová slova: činnost; soutěže; výsledky; sportovci; funkcionáři

---

Úvod

Young Men's Christian Association – Křesťanské sdružení mladých mužů je nábožensky orientovaná mezinárodní organizace mládeže s velice širokým spektrem činnosti, která byla založena Georgem Williamsem v Londýně v roce 1844. K jejímu velkému rozšíření však došlo především ve Spojených státech amerických. Do Československa pronikla po první světové válce, a to zejména díky

příslušníkům Čs. legií. Stejně jako v mnoha dalších zemích světa se i zde začala tato organizace velice rychle rozvíjet. Československá sdružení YMCA byla totiž významně finančně i materiálně podporována sdruženími severoamerickými.¹

---

¹ YMCA Hradec Králové. (b.r.). Dostupné 11. únor 2014, z <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>.

Pro její sportovní činnost v Československu však bylo důležité nejprve postavit budovy jednotlivých místních sdružení a vybudovat kvalitní zázemí. Plán YMCA byl takový, že nejprve musí být vybudována jedna reprezentativní budova v Čechách, na Moravě a Slovensku.

Výstavba budov YMCA v menších československých městech spadala do její „Druhé stavební etapy“,² která byla organizována na úrovni celosvětové YMCA. Vše bylo dojednáno Mezinárodním výborem YMCA, který se sešel v Rakouském Pörschachu v roce 1923. Výstavbě rovněž pomohl „Garanční zákon“ československé vlády „O finanční podpoře stavebního ruchu“.³ Náklady na stavby budov, které byly postaveny do roku 1923, byly rozděleny mezi stát, ústředí YMCA i její místní činitele.

Československé obce se v naprosté většině případů snažili vyjít této organizaci vstříc při její snaze o získání stavebních parcel, neboť činitelé menších měst a odlehlejších regionů vítali, že se skrze YMCA stane jejich město internacionálním bodem na mapě, což by se jim jinak velmi těžko podařilo. Díky státní garanci byla místním sdružením ihned poskytnuta nemalá částka (70% výdajů), kterou YMCA postupně splácela. Americká YMCA následně zaplatila místním sdružením potřebných 30% výdajů.

Bylo tudíž rychle postaveno nemálo unikátních budov YMCA, které byly na svou dobu velmi moderní. Jen za rok 1923 obdržela československá YMCA ze Spojených států amerických na vybudování a zařízení budov finanční podporu ve výši 3,5 milionu Kč. Během meziválečného období pak byla do Československa z americké YMCA přesunuta finanční podpora v celkové výši 1 794 660 amerických dolarů. Dary sem ale směřovaly z různých národních organizací YMCA, nicméně největší podpora plynula právě ze Spojených států amerických. Nelze se tedy divit, že se zde mluvilo o opravdovém „boomu YMCA“, který byl jen stěží přehlédnutelný.⁴

² Stavební program organizace YMCA měl celkem tři etapy. Třetí a poslední etapa byla zaměřena čistě na Prahu.

³ „Zákon o podpoře stavebního ruchu“ měl podpořit stavby veřejně prospěšných budov, které by splňovaly kritéria veřejné budovy. Preferovány byly především budovy, které mohly zmírnit sociálně neúnosnou situaci ve městech. Podporovány tak byly například ubytovny, svobodárny, obytné domy či noclehárny.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého (Ročník 1923). (1923). Praha: Státní tiskárna, s. 603-618.

⁴ Chlápek, P. (2004). *YMCA a její význam pro českou společnost.* (Diplomová práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze, s. 78.

V Českých Budějovicích byly otevřeny první místnosti YMCA, které byly určené pro místní vojenskou posádku, v březnu 1919 v Mariánských - tehdy Švecových kasárnách. V roce 1919 byla zahájena stavba velké dřevěné budovy s mnoha klubovny, sály a hřištěm, a to v místě dnešního autobusového nádraží. Tuto budovu zde začala stavět místní vojenská správa, která ji prodala za obnos 193 345 Kč sdružení YMCA. Financována byla z velké části z darů amerických Čechů. Dne 10. dubna 1920 se v Českých Budějovicích konala ustavující schůze místního sdružení YMCA, které se přestěhovalo na Rudolfovskou třídu do domu, ve kterém byl hostinec U Sarajeva. Nová budova byla následně organizací YMCA dostavena a vybavena. Její celková cena (včetně vybavení) překročila podle odhadu cenu milion korun.⁵ K otevření budovy českobudějovické YMCA došlo 23. října 1921 za přítomnosti ústředního ředitele YMCA pana W. Gethmana a mnoha dalších vlivných lidí.⁶

Prvním ředitelem YMCA České Budějovice byl Američan Jennings, po němž tuto funkci převzal Josef First. Ten pak zde ve funkci ředitele působil od června 1922 do listopadu 1923.⁷

Náplň činnosti YMCA v Českých Budějovicích byla zejména v první polovině 20. let velmi rozmanitá a v mnohém průkopnická. Patřily k ní nejrozličnější přednášky, vzdělávací akce, knihovnická činnost, divadelní akce, koncerty, zájmová a klubovní činnost, oblíbené byly i letní tábory. Nejvíce se však YMCA věnovala sportu, především atletice, ale i stolnímu tenisu, plavání, basketbalu, volejbalu, ale i boxu, fotbalu a lednímu hokeji. Místní sdružení se stalo v období první republiky pravidelným pořadatelem rozestavného běhu 5×400m „Napříč Českými Budějovicemi“, závodů Hluboká nad Vltavou - České Budějovice a Kamenný Újezd - České Budějovice a celé řady dalších sportovních akcí. Mezi její nejznámější funkcionáře v tomto období patřili Karel Nedobitý a František Vazač.⁸

Počátky tělesné výchovy a sportu v českobudějovické YMCA

Stejně jako v mnoha dalších československých městech, začala taktéž nově vzniklé sdružení YMCA v Českých Budějovicích brzy vykazovat sportovní činnost. Jedním z prvních sportů pěstovaných SO (Sportovní odbor) YMCA byla lehká atletika. Ta se v Českých Budějovicích začala pěstovat roku 1919. Zpočátku však byla spíše doplňkovou činností v tělocvičných jednotách a zejména

⁵ Jihočeské listy, XXX., 1924, č. 2, s. 2.

⁶ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), I., 1923, č. 1, s. 22.

⁷ *Přehled činnosti kult. ústavu YMCA v Č.*

Budějovicích za r. 1923. (1924). České Budějovice: YMCA, s. 2.

⁸ Národní archiv, fond YMCA, č. kartonu 1, sign. 4, Činnost za rok 1927 pro Ministerstvo školství.

fotbalových klubech. K jejímu výraznému rozšíření došlo především zásluhou místní vojenské posádky a právě sdružení YMCA. Instruktor českobudějovického sdružení YMCA a atletický nadšenec František Přemyl se v roce 1919 zúčastnil prvního poválečného kurzu pro atletické trenéry, který vedl Čechoameričan a tělovýchovný ředitel YMCA Jan Amos Pipal.⁹

V tomto roce se zde také konaly první poválečné lehkootletické závody pod názvem „*Olympiáda vojenské posádky*“. Pro českobudějovickou atletiku byl však do jisté míry přelomový až rok 1920. Dne 14. března byly uspořádány z podnětu J. A. Pipala před Českým akciovým pivovarem lehkootletické závody, které se konaly jako jedna z mnoha příprav na blížící se olympijské hry v Antverpách. Do programu byl zařazen běh na 100 metrů, vrh koule, skok daleký, skok vysoký, štafety 4×100 a 4×400 metrů, trojskok, skok o tyči a hod oštěpem. Ženy běžely pouze závod na 60 metrů. Pro vítěze zde byly připraveny speciální medaile, které nesly nápis „*Příprava na antverpskou olympiádu*“. Hlavním pořadatelem těchto závodů byl F. Přemyl a sdružení YMCA. Přihlášení závodníci se zde museli zúčastnit povinných tréninků. První se konaly již 14 dní před samotným zahájením závodů, a to vždy v úterý, čtvrtek, pátek a neděli v jízdárně dělostřeleckých kasáren na Pražském předměstí.¹⁰

YMCA otevřela v roce 1922 sportovní hřiště u svého areálu blízko nádraží. Přestože toto hřiště nemělo zdaleka standardní rozměry, bylo velmi využíváno, a to zejména středoškolskou mládeží. Hlavní příčina jeho oblíbenosti spočívala jednak ve velmi dobré úrovni trenérů sportovního odboru YMCA a jednak ve velkém množství a dobré kvalitě sportovního materiálu, který zde byl k dispozici.

⁹ J. A. Pipal byl tělovýchovným instruktorem organizace YMCA. V srpnu roku 1919 přijel z USA do Prahy, kde se stal jejím československým tělovýchovným ředitelem. Přestože chtěl tento významný funkcionář v Československu zůstat, nenašlo se pro něj dostatečně placené místo, a proto se v červenci 1921 vrátil zpět do USA. Později se stal asistentem ústředního trenéra atletů USA. Nedobitý, K. (1942). *25 let budějovické atletiky 1917-1942 (Výroční zpráva lehkootletického odboru SK Č. Budějovice)*. České Budějovice.

¹⁰ Jihočeské listy, XXVI., 1920, č. 19, s. 2.

Vzestup YMCA České Budějovice na počátku 20. let však velmi brzy vedl k určité rivalitě s dominujícím místním klubem, kterým bylo SK (Sportovní klub) České Budějovice. Toto období je charakteristické častými střetnutími atletů obou těchto klubů. V roce 1923 byl pořádán první ročník přeboru Jihočeského okrsku ČsAAU (Československá amatérská atletická unie). Vítězem tohoto ročníku se stal SK České Budějovice před SO YMCA, SK Strakonice a SK Příbram. Ještě v tomto roce založila YMCA České Budějovice Jihočeský středoškolský pohár v atletice, který měl již od prvního ročníku velmi slušnou úroveň.¹¹ Mimo tyto soutěže uspořádala ještě YMCA 15. dubna rozstavný závod na 5×400 metrů „Napříč Českými Budějovicemi“ a 22. dubna závody dorostu.¹²

Obrázek 1. Českobudějovický Reiner vede v závodě na 1500 metrů.¹³

Figure 1. Reiner from České Budějovice leads during 1500 meters race.

Dalším sportem, který si v českobudějovické YMCA rychle vydobyl popularitu, byla házené. Ve dnech 26. – 28. září 1920 se při slavnostním otevření nového hřiště v Českých Budějovicích pořádala řada sportovních utkání. Mezi nimi bylo také utkání v házené. O skutečném zavedení tohoto sportu ve městě však lze hovořit až v roce 1922, kdy ji zde již hrála YMCA České Budějovice, SK České Budějovice a Slavoj České Budějovice. V sezóně 1923 již patřila YMCA České Budějovice svojí výkonností spolu s házenkářským mužstvem VSK (Vysokoškolský sportovní klub) České Budějovice mezi nejlepší místní týmy. Za YMCA hráli

¹¹ Jihočeské listy, XXX., 1924, č. 4, s. 2.

¹² Sport, III., 1923, č. 14.

¹³ Sport, VII., 1927, č. 27.

házenou Vácha, Vimr, Kamfmüller, Knecht, Nádvorka, Prüher a Vogl.¹⁴

Rovněž v těžké atletice, která se v Českých Budějovicích začala pěstovat v roce 1919, patřil sportovní odbor YMCA mezi nejlepší místní týmy. V YMCA se začal poměrně rychle rozmáhat především řecko-římský zápas, který se trénoval v sále hostince U Anděla v Gymnasiální ulici (dnes Skuherského).¹⁵ Tohoto roku pak zde také první zájemci mohli za laciné vstupné navštěvovat její zápasy. Na jaře roku 1922 zavedla YMCA pravidelné tréninky těžké atletiky, které vedl místní trenér a řecko-římský zápasník František Vazač.¹⁶

Obrázek 2. Spáleniště budovy YMCA České Budějovice po Vánocích 1923.¹⁷

Figure 2. Burned building of YMCA České Budějovice after Christmas 1923.

YMCA České Budějovice byla jedním z mála, ne-li vůbec jediným sdružením YMCA v Československu, kde se začal na počátku 20. let pěstovat lední hokej.¹⁸ V polovině 20. let měla dokonce dvě družstva dospělých a jedno dorostenecké. Hráči YMCA si hned od počátku nevedli úplně špatně. V sezóně 1922/23 sehrála místní organizace utkání proti Slavoji České Budějovice,¹⁹ které skončilo remízou 1:1. O rok později se zápas opakovat a

YMCA jen těsně prohrála 8:6. Mezi její nejlepší lední hokejisty patřili Winkler a Vazač.²⁰

Kromě výše uvedených sportů si postupem času v českobudějovické YMCA našla své místo celá řada dalších. Její členové pěstovali také: volejbal, bruslení, basketbal, plavání, baseball, tenis a výjimkou nebyly ani tělovýchovné přednášky.²¹

Nástin vývoje tělesné výchovy a sportu v českobudějovické YMCA

YMCA v Českých Budějovicích začala tedy rozvíjet svou sportovní činnost poměrně rychle a její snaha ještě vzrůstala v letech 1922 – 1923. Od roku 1922 byl v místní YMCA činný šachový

odbor, který začal pořádat turnaje. Jeho členy byli Blažek, Biedermann, Winkler, Kalina, Turnwald, Rys a další.²²

Na počátku roku 1923 zde YMCA uspořádala dva kurzy her a lehké atletiky. V rámci propagace atletiky uspořádala v roce 1923 přespolní běh, kterého se zúčastnilo 60 atletů, kteří zde dohromady reprezentovali 12 klubů. Druhou nejpočetnější skupinou bylo domácí sdružení, ze kterého vyběhlo na trať osm běžců. Dorostenci YMCA byli pak systematicky rozmístěni po trati tak,

aby žádný závodník nemohl zabloudit. První se na trať vydali junioři (do 18 let) a o dvě minuty později i senioři (nad 18 let). Z YMCA se v kategorii juniorů umístili na třetím a čtvrtém místě Wimmer s Ehrelem. V kategorii seniorů doběhl nejlépe Rainer (viz obrázek 1), který takřka až do konce bojoval o konečné druhé místo, které se mu však nakonec získat nepodařilo. Rainer byl v této době jedním z nejlepších (možná dokonce nejlepším) jihočeských vytrvalců.²³

V roce 1923 již měla YMCA rozdělen tělovýchovný program mezi šest skupin, z nichž každá měla vlastního kapitána a trénovala především lehkou atletiku a míčové hry. V této době zde YMCA pořádala velké dorostenecké lehkootletické závody, vůdcovský kurz, jehož náplní byla teorie lehké

¹⁴ Jihočeské listy, XXIX., 1923, č. 63, s. 2.

¹⁵ Jihočeské listy, XXV., 1919, č. 88, s. 2.

¹⁶ Jihočeské listy, XXX., 1924, č. 4, s. 2.

¹⁷ Archiv YMCA v České republice.

¹⁸ Nejednalo se o klasický lední hokej, ale spíše o bandy hokej na ledě.

¹⁹ Slavoj České Budějovice byl nejspěšnějším hokejovým klubem ve městě na začátku 20. let. Klub byl původně založen jako fotbalový, avšak velmi záhy začal provozovat i bandy hokej na ledě.

²⁰ Jihočeský sportovní týdeník, II., 1923/1924, č. 46.

²¹ Národní archiv, fond YMCA, č. kartonu 1, sign. 4, Přehled činnosti kulturního ústavu YMCA v Českých Budějovicích za rok 1923.

²² YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), I., 1923, č. 6, s. 178.

²³ V organizaci YMCA přisuzovali jeho výkonnost také tomu, že se tento běžec vyhýbal alkoholu a kouření.

atletiky a táboření. Rovněž zde začaly vznikat jednotlivé sportovní odbory, jako například cyklistický odbor, který měl v tomto roce 26 členů. Populární byly taktéž vycházky do přírody a táboření pod stany.²⁴

V této době byl též sportovní program YMCA rozšířen plavání. V roce 1923 uspořádal SK České Budějovice druhý ročník mezinárodních plaveckých závodů, který se však konal jen v domácí konkurenci. Nejlépe z YMCA skončil kraulař Biedermann, který vybojoval druhé místo.²⁵

Vše nasvědčovalo tomu, že sdružení YMCA v Českých Budějovicích bude patřit mezi nejvíce sportovně založená místní sdružení v Československu. K českobudějovické YMCA se však v následujících letech štěstí otočilo zády. V prosinci roku 1923 její budova vyhořela (viz obrázek 2).²⁶

Zbytek budovy musel být následně zbourán. Kromě budovy přišel SO YMCA také téměř o veškeré zařízení a vybavení, které bylo pouze nepatrně pojištěno a jehož cena byla vyčíslena na 120 tisíc Kč. YMCA tak žádala o jakoukoli možnou pomoc, bez které by došlo k omezení, ne-li úplnému zastavení její činnosti.

Prvním dárce, který SO YMCA věnoval 100 Kč, byl Československý svaz hockeyový. O několik dní později přispěla i ČsAAU, která poskytla finanční podporu ve výši 250 Kč. Brzy začali přispívat další i dárci, kteří přispěli k tomu, že SO YMCA nadále pokračoval v činnosti.²⁷ Během posledních dvou let před požárem uspořádal SO YMCA 28 lehkootletických podniků, odehrál téměř 100 zápasů v házené, hokeji, baseballu, volejbalu aj. V jeho řadách figurovalo okolo 200 dorostenců, kteří podnikly takřka 40 zájezdů na atletické soutěže, ze kterých si odvezli více jak 120 cen. Sportovní odbor YMCA České Budějovice byl v této době řádným členem ČsAAU, Českoslo-

venského svazu hockeyového, Svazu těžké atletiky, Svazu házené a ženských sportů a volejbalové ligy.²⁸

Nedlouho po požáru pak YMCA podnikla první kroky v záležitosti zřízení nové budovy.²⁹ Rovněž začala reorganizovat svoji činnost ve zbytku požárem zničené budovy, kde měla čítárnu a klubovnu. Kolem budovy bylo rozsáhlé hřiště, kde měla být vybudována atletická dráha. Ve své tělovýchovné činnosti se však českobudějovické sdružení snažilo pokračovat dosavadním tempem. Také z její iniciativy vznikl jihočeský okrsek ČsAAU. Jihočeský okrsek házené navíc stále využíval její prostory pro školení rozhodčích a YMCA nadále pořádala svůj přespolní běh (viz obrázek 3) či jihočeské středoškolské lehkootletické závody.³⁰

Obrázek 3. Start IV. přespolního běhu na náměstí v Českých Budějovicích pořádaného místním sdružením YMCA.³¹

Figure 3. The start of the 4th cross country run at the České Budějovice square, which have been organized by YMCA.

Na počátku února roku 1924 pořádal SK Strakonice mistrovství Československa v bandy hokeji. Do Strakonice se sjely následující týmy: Český Lev Plzeň, SK Písek a YMCA České Budějovice. Tyto týmy byly doplněny o domácí tým a jeho rezervu. Právě rezerva strakonického týmu se stala prvním soupeřem YMCA. Zápas byl pro oba týmy poměrně rovný. První polovina přinesla remízu 1:1. však domácí po velmi vyrovnaném boji zvítězili 3:2. Ještě zajímavější však bylo utkání YMCA s SK

²⁴ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), I., 1923, č. 4-5, s. 142.

²⁵ O jaký konkrétní závod se jednalo, se nepodařilo zjistit. Šlo pravděpodobně o závod na 400 nebo 1500 metrů volným způsobem.

Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze, s. 250-251.

²⁶ *Výroční zpráva místního sdružení YMCA v Čes. Budějovicích za rok 1923*. (1924). České Budějovice: YMCA.

²⁷ Sport, IV., 1924, č. 5.

²⁸ Sport, IV., 1924, č. 4.

²⁹ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), II., 1924, č. 2, s. 71.

³⁰ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), II., 1924, č. 3, s. 110.

³¹ STAR, 1926, č. 6.

Písek, které bylo bohaté na branky. YMCA prohrála první polovinu 1:2. Ve druhé ale zvýšila tempo a utkání otočila. Skóre se ale nakonec zastavilo na poměru 6:4 ve prospěch SK Písek. Bandy hokejisté českobudějovické YMCA se tak do finálového zápasu neprobojovali.³²

Obrázek 4. Povodeň v Českých Budějovicích v roce 1925.³³

Figure 4. High water in České Budějovice in 1925.

Tento rok se též nesl ve znamení olympijských her v Paříži. Mnoho atletů se toužilo probojovat na tento vrchol sezóny. Z týmu YMCA České Budějovice se do závěrečné kvalifikace pro olympijské hry v Paříži probodoval sprinter Zeman a z konkurenčního SK České Budějovice pak sprinter Holler.³⁴

Dne 7. září byl uspořádán sportovním odborem YMCA České Budějovice již II. ročník silničního běhu na 8 kilometrů na trase Kamenný Újezd – České Budějovice. Obhájece poháru z roku 1923 byl Wimmer z místní YMCA. Tento silniční závod byl jedním ze čtyř, kterými se YMCA snažila zvednout zájem o lehkou atletiku na jihu Čech.³⁵ Atletům YMCA se tentokrát vyhrát nepodařilo. Vácha byl dokonce diskvalifikován. Závod vyhrál Karel Nedobitý³⁶ (AC Sparta Praha).³⁷ Po jeho pravidelných

výborných výkonech nebylo nic divného na tom, že během svých tréninků kolem sebe shromáždil kroužek nadšených studentů.³⁸

Také házenkáři se snažili tuto nepříjemnost překonat a rozhodli se účastnit mistrovství českobudějovického okrsku, kde byly jedním z favoritů na mistrovský titul.³⁹ V Jihočeské župě házené jim totiž patřilo druhé místo.⁴⁰

Českobudějovická YMCA ale nadále náléhavě potřebovala pro svou činnost další prostory. Proto se sekretář YMCA domluvil v místním Sokole, kde YMCA povolili využívat některé místnosti v sokolovně a sokolské hřiště. Tato dobrá a příkladná spolupráce trvala až do povodně, která v roce 1925 na

několik dní zatopila České Budějovice (viz obrázek 4) a zničila další část materiálu organizace YMCA. Bylo tak opět nutné opatřit novou místnost. Svou tělovýchovu soustředila YMCA na hřiště, na kterém sehrála mnoho basketbalových a volejbalových turnajů či jednotlivých přátelských nebo týmových utkání. Sportovci z českobudějovické YMCA však rovněž často vyjížděli na závody do dalších jihočeských měst. Mezi členstvem zde si však stále velkou popularitu držela lehká atletika a zvláště pak přespolní běhy.⁴¹

V srpnu 1924 došlo v důsledku 1. etapy regulace Vltavy k uzavření hřiště velkého atletického konkurenta místního sdružení - SK České Budějovice. V roce 1925 pak došlo v českobudějovické atletice ke zvratu. Nadále totiž pokračoval útlum činnosti SK České Budějovice, který byl způsoben převážně stále zavřeným hřištěm. Z tohoto důvodu přešla řada atletů, např. sprinter Holler (viz obrázek 5),⁴² do YMCA, kde byly podmínky příznivější. Zde se již ujal trenérské a organizační práce Karel Nedobitý.⁴³

Naopak některé sportovní odbory začaly v tomto místním sdružení YMCA ve druhé polovině 20. let postupně zanikat, či přerušovat činnost. Tak to-

³² Sport, IV., 1924, č. 6.

³³ Protipovodňové úpravy okolí Malše - Oficiální stránky Statutárního města České Budějovice. (b.r.). Dostupné 26. listopad 2013, z <http://www.cbudejovice.cz/cz/magistrat/odbory/io/stranky/protipovodnove-upravy-okoli-malse.aspx>

³⁴ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze, s. 232.

³⁵ Sport, IV., 1924, č. 48.

³⁶ Karel Nedobitý byl vynikající atlet a později i funkcionář českobudějovické atletiky. Dříve závodil v Příbrami. V Českých Budějovicích se poprvé představil v roce 1922. V roce 1923 však do Českých Budějovic přesídlil, neboť zde začal studovat gymnázium. Dvakrát soutěžil v závodech na 5 kilometrů na olympijských hrách. V Paříži 1924

byl však vyřazen již v rozběhu a o čtyři roky později se v Amsterdamu umístil na 17. místě. Jihočeské listy, XXX., 1924, č. 4, s. 2.

³⁷ Sport, IV., 1924, č. 50.

³⁸ Sport, V., 1925, č. 2.

³⁹ Sport, IV., 1924, č. 11.

⁴⁰ Sport, IV., 1924, č. 14.

⁴¹ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), IV., 1926, č. 1, s. 20-29.

⁴² Holler patřil k nejlepším atletům SK České Budějovice v tomto období. Sport, VII., 1927, č. 29.

⁴³ Jihočeské listy, XXXII., 1926, č. 61, s. 3.

mu bylo například se šachovým odborem, který ve druhé polovině dvacátých let přestal vykazovat činnost a pravděpodobně i zanikl.

Podobnému osudu se snažili vyvarovat plavci československé YMCA. Ti dokonce roku 1926 zažádali o přijetí za členy ČAPS (Československý amatérský plavecký svaz).⁴⁴ Ve dnech 7. a 8. srpna 1926 se v Českých Budějovicích konaly mezinárodní závody. Ze všech československých týmů zde dosáhla YMCA na největší úspěch, když její junior Knecht obsadil třetí místo v závodě na sto metrů volným způsobem.⁴⁵

Na počátku druhé poloviny 20. let začal prodávát volejbal v Českých Budějovicích i v některých dalších místech jižních Čech bouřlivý rozvoj, což bylo v rámci celého Československa s výrazným zpožděním. O vzestupu jihočeského volejbalu svědčí velký počet přihlášených družstev na volejbalový turnaj o „jihočeské přebornictví“ a na turnaj o putovní křišťálový pohár sportovního odboru YMCA, který byl uspořádán tímto sdružením dne 14. listopadu 1926 na Sokolském ostrově. Stejně jako na mnoha místech v republice, věnovala tedy YMCA i zde volejbalu patřičnou pozornost. Svůj volejbalový stánek měla zřízený v restaurační zahradě na Střeleckém ostrově.⁴⁶

Rovněž házenkáři se nechtěli nechat nepřízní osudu zlomit, i když se jim v úvodních zápasech roku 1926 vůbec nedařilo. Jejich trápení měla zlepšit i nově příchozí posila z Třeboně – Nejedlý.⁴⁷ Tento hráč nastoupil za České Budějovice k několika zápasům, ve kterých předvedl své kvality. Bohužel o rok později o sobě již házenkáři YMCA nedávali žádné zprávy a je tudíž pravděpodobné, že ukončili sportovní činnost.

YMCA České Budějovice se později stala pravidelným pořadatelem sportovní akce silniční běh Hluboká – České Budějovice. Dne 19. září 1926 získal dobré umístění při jeho prvním ročníku běžec Rainer ze sportovního odboru YMCA, který doběhl na druhém místě se ztrátou 5 minut na K. Nedobitého z týmu AC Sparta Praha. Tímto výkonem získal putovní pohár pro nejlepšího místního

závodníka v hodnotě 750 Kč,⁴⁸ který do závodu věnovala městská rada Hluboké nad Vltavou.⁴⁹

Nejvýznamnější pro atlety sportovního odboru YMCA České Budějovice byl však fakt, že tohoto roku byla projektována a později i zřízena nová atletická dráha na sokolském stadionu. Plán pro její budování byl takový, že ji postaví Sokol společně s místní YMCA.⁵⁰

Mimořádným úspěchem budějovických barev byl též postup atletů Hollera a Reiner⁵¹ z SO YMCA na Světové hry YMCA. Na těchto hrách, které se konaly v červenci 1927 v Kodani, skončil Holler na vynikajícím třetím místě v běhu na 100 a 200 metrů. Reiner byl v běhu na 5 kilometrů třináctý.⁵²

Obrázek 5. Sprinter Holler v závodě na 200 metrů.⁵³

Figure 5. Sprinter Holler during 200 meters race.

Kromě atletů vyslala československá YMCA do bojů také volejbalisty, dva plavce⁵⁴ a jednoho skokana do vody. Naši plavci skončili na celkovém čtvrtém místě, k čemuž přispěli i Biedermann z Českých Budějovic, který obsadil v závodě na 400 metrů volným způsobem třetí místo a o jedno místo hůře doplaval tento plavec v závodě na 1500 metrů volným způsobem.

Po šachistech a házenkářích však skončili po roce 1927 také zmínky o plavcích československé YMCA, což nasvědčuje tomu, že YMCA České Budějovice velice pravděpodobně přestala tohoto roku závodní plavání pěstovat.

⁴⁴ Sport, VI., 1926, č. 30.

⁴⁵ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze, s. 252.

⁴⁶ Jihočeské listy, XXXII., 1926, č. 89, s. 5.

⁴⁷ Sport, VI., 1926, č. 15.

⁴⁸ Jihočeské listy, XXXII., 1926, č. 68, s. 3-4.

⁴⁹ Sport, VI., 1926, č. 39.

⁵⁰ Sport, VI., 1926, č. 16.

⁵¹ Od roku 1927 se začalo v novinových článcích objevovat jméno Reiner. Jedná se pravděpodobně o atleta Rainera, který se vyskytoval v novinových článcích již dříve.

⁵² Sport, VII., 1927, č. 30.

⁵³ Sport, VII., 1927, č. 27.

⁵⁴ Sport, VII., 1927, č. 22.

Ve druhé polovině 20. let přerušil načas také těžkoatletický odbor (viz *obrázek 6*) YMCA České Budějovice svou činnost, kterou však František Vazač obnovil začátkem ledna roku 1928. Na počátku roku 1930 rozšířil místní těžkoatletický odbor YMCA svou činnost o box tým, že založil boxerský kroužek. Jeho pravidelné cvičení se konalo každé úterý a pátek od sedmi do devíti hodin večer. V létě většinou boxeři trénovali v zahradě restaurace na Střeleckém ostrově.⁵⁵ O rok později se utkali českobudějovičtí boxeři v Písku s místním Unionem a zvítězili poměrně vysoko 9:3. Za YMCA nastoupili Abramovič, Hudler, Kubišta, Němec, Hrach a Ždimer. YMCA byla v této době v podstatě sídlem jihočeského boxerského sportu. Zuto úzkou skupinu sportovců držel pohromadě právě František Vazač.⁵⁶

Obrázek 6. Zápasníci a boxeři YMCA České Budějovice.

Figure 6. Wrestlers and boxers of YMCA České Budějovice.⁵⁷

Přes velice rychlý rozvoj volejbalu, který probíhal v jižních Čechách ve druhé polovině 20. let, nebyla ještě počátkem 30. let ustanovena Jihočeská župa ČVaBS (Československý volejbalový a basketbalový svaz). Hrál se zde pouze tzv. „Jihočeské mistrovství ve volleyballu“, které bylo neoficiálním jednodenním turnajem. V roce 1930 tuto sportovní akci pořádala českobudějovická YMCA na svých kurtech na Střeleckém ostrově. Do turnaje, kterého se zúčastnilo sedmnáct družstev, a na který se přišlo

podívat poměrně hodně diváků, věnoval SO YMCA křišťálový pohár.⁵⁸

Na jaře roku 1930 rozšířila YMCA České Budějovice svou sportovní činnost o nový sport. Vznikl zde totiž table-tenisový odbor. Stolní tenis hrálo členstvo v klubovně svého sekretariátu na třídě Čs. legií 40 (Rudolfovska tř.). Na podzim tohoto roku tak již mohla YMCA pořádat první turnaj, ve kterém 22 hráčů sehrálo dohromady 114 zápasů. Vítězem turnaje se stal Fafl před Schulzem, Duškem a Charvátem.⁵⁹

Mimo soutěž stolního tenisu odehráli hráči YMCA České Budějovice celou řadu přátelských utkání např. proti Jirsikovu gymnáziu, DFC (Deutscher Fussball Club) Budweis, „Vánoční turnaj“ či utkání členstva s dorostem.⁶⁰

O rok později, v roce 1931, YMCA České

Budějovice sehrála meziklubové utkání proti DFC Budweis s výsledkem 14:4. Za YMCA nastoupili Fafl, Schulz, Teller, Bušek, Illenberger a Fisch, za DFC Schwez, O. Kende, K. Fleischer, V. Kende, Waigand a Prokesch. V prosinci tohoto roku YMCA zveřejnila žebříček svých hráčů s následujícím pořadím. Na prvním místě byl Kučera, druhý Teller a třetí Prskavec.

O popularitě stolního tenisu v českobudějovické YMCA vypovídá i fakt, že místní sdružení pořádalo 10. ledna 1932 ve velkém sále restaurace Na Rychtě exhibici, při které se představili její hráči, světový mistr - Maďar Kellen a hráči

československého mistrovského celku, kterým byla YMCA Kladno.⁶¹ Kellen se zde utkal s Pithartem (Kladno), kterého porazil 3:1, a s mladičkým Buškem (České Budějovice), proti kterému rovněž nezaváhal, neboť vyhrál 3:0 na sety. Tento den proti sobě též nastoupili Schönbach (Kladno) s Charváttem (České Budějovice). Toto utkání vyhrál českobudějovický hráč 2:0. Müller (Kladno) se následně utkal s Tellerem (České Budějovice), kterého porazil 2:0. Kellen si zde zkusil i čtyřhru.

Vytvořil deblový pár se Schönbachem, se kterým porazili dvojici Charvát - Müller. Kellen se Schönbachem zvítězili také nad dvojicí Schulz

⁵⁵ STAR, roč. 1931, č. 50.

⁵⁶ STAR, roč. 1931, č. 49.

⁵⁷ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), I., 1923, č. 3.

⁵⁸ Jihočeské listy, XXXVI., 1930, č. 39, s. 4.

⁵⁹ Jihočeský sportovní týdeník, VIII., 1929/1930, č. 21.

⁶⁰ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 50.

⁶¹ Jihočeské listy, XXXVIII., 1932, č. 3, s. 4.

(České Budějovice) a Teller 2:0. Stolní tenisté si zde zkusili zahrát také smíšenou čtyřhru. Kellen vytvořil dvojici se Schwarzovou (Kladno) a Teller se Stejskalovou (České Budějovice). Toto utkání skončilo 2:0 pro první jmenovaný pár. V rámci tohoto dne se hrál také dámský soubor Schwarzová – Stejskalová, který skončil vítězstvím česko-budějovické hráčky 0:2.⁶²

Dne 18. dubna 1932 se díky YMCA České Budějovice konalo 1. dorostenecké mistrovství jižních Čech o putovní cenu ing. Moudrého. Tohoto mistrovství, které se odehrávalo v místnosti YMCA, se zúčastnilo 19 dorostenců z 5 klubů. Do finálové čtveřice se dostali Choudonský, Hájek (oba z YMCA České Budějovice), Plocek a Ševčík (oba z Vysokoškolského sportu Tábor). Cenu pro vítěze, kterým se stal Choudonský, předal tajemník YMCA J. Schuch. Hájek skončil na třetím místě.⁶³

V roce 1932 byl již stolní tenis v jižních Čechách hodně rozšířen a nejlepší výkonnost měli právě hráči a hráčky sdružení YMCA, mezi kterými vynikali zejména J. Schulz, B. Schulz, Teller, Prskavec a Charvát. Jihočeské mistrovství ve stolním tenisu jednotlivců pro rok 1932 se pak stalo do jisté míry klubovou záležitostí. Na prvních třech místech se umístili členové místní YMCA v pořadí Bedřich Schulz, Srp a Eldweber. V březnu tohoto roku se hrálo i jihočeské mistrovství družstev, které vyhrála YMCA České Budějovice před Reformním reálným gymnáziem České Budějovice, SK České Budějovice, DFC Budweis, AC Stadionem, Sokol I, Mládež nár. soc. Č. Budějovic, TTO (Table – tenisový odbor) Veleslavín, Čsl. obcí turistickou České Budějovice a Jihočeským Vysokoškolským sportem České Budějovice. Své prvenství v soutěži družstev YMCA zopakovala i následujícího roku.⁶⁴

V roce 1933 se do turnaje o mistrovství jižních Čech přihlásilo 34 hráčů. O popularitě stolního tenisu v YMCA svědčí i fakt, že YMCA České Budějovice vyslala do turnaje 14 hráčů, což bylo nejvíce ze všech klubů. Její Kučera se nakonec dostal až do finále, kde se utkal se Stejskalem z SK Jindřichův Hradec. Kučera finále zvládl, čímž získal titul jihočeského mistra společně s putovním pohárem, který do turnaje věnoval pan Rádek. Ve čtyřhře, kde bojovalo o celkové prvenství 15 dvojic, se do finále probíjela dvojice Kučera – Hájek (YMCA České Budějovice) a Stejskal – Halada (SK Jindřichův Hradec). Po odehrání utkání mohli hráči YMCA slavit mistrovský titul také ve čtyřhře.⁶⁵

⁶² STAR, roč. 1932, č. 3.

⁶³ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 55.

⁶⁴ Jihočeské listy, XXXVIII., 1932, č. 24, s. 4.

⁶⁵ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová

Sportovní odbor YMCA České Budějovice však již od počátku 30. let pozvolna omezoval činnost. Velice pravděpodobně na tom velkou zásluhu nesla dvě neštěstí, která místní sdružení potkala v polovině 20. let, a z kterých bylo jistě velice obtížné se vzpamatovat. Přes všechny své úspěchy pak sportovní odbor YMCA České Budějovice roku 1933 úplně zanikl.⁶⁶ Snad jedinou závodní sportovní činnost zde vykazovali stolní tenisté. Stolní tenis se hrál v česko-budějovické YMCA ještě v roce 1935. S blížící se Druhou světovou válkou však začala československá YMCA také v dalších měsících postupně omezovat svou činnost. V roce 1943 bylo toto sdružení oficiálně zakázáno nařízením úřadu říšského protektora.⁶⁷

Závěr

Místní sdružení YMCA v Českých Budějovicích významným způsobem přispělo k rozvoji, rozšíření a zpopularizování celé řady sportů, a to i na celostátní úrovni. To jednak souvisí s enormní snahou o pořádání velkého množství sportovních utkání, závodů a turnajů, a to nejen pro sportovní kluby, ale i pro školy a širokou veřejnost, a jednak se skutečností, že v něm působili velice schopní a obětaví funkcionáři. Mezi nejvýznamnější z nich patřili František Vazač a Karel Nedobitý.⁶⁸

Z hlediska sportovního vývoje SO YMCA České Budějovice je obdivuhodné, že např. ve své atletické činnosti nepolevil ani poté, co budova YMCA v Českých Budějovicích vyhořela a místní organizaci tak vznikly veliké škody a přišla prakticky o veškeré zařízení a nářadí. O rok později přišla při povodni, která na několik dní zaplavila České Budějovice o další materiál. Přesto byla již v roce 1925 schopna téměř naplno pořádat atletické závody a utkání a navíc převzít atlety konkurenčního SK České Budějovice poté, co došlo k uzavření jejich hřiště. Stala se tak dominantním česko-budějovickým klubem a její nové posily jí pomohly vyhrát řadu utkání a závodů.

Kromě již zmíněného Karla Nedobitého, který dvakrát reprezentoval Československo na olympijských hrách, působila v SO YMCA řada dalších vy-

---

práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 54.

⁶⁶ Státní oblastní archiv Třeboň. Policejní ředitelství Č. Budějovice, č. kartonu 804, č. rejstříku 410, zápis z valné hromady sdružení YMCA 10. 4. 1933.

⁶⁷ Národní archiv, fond YMCA, č. kartonu 4, sign. 8, Ministerstvo vnitra P.T. spolku "Křesťanské sdružení mladých lidí /KSML/" dne 19. prosince 1945.

⁶⁸ Tento významný funkcionář se zúčastnil dvou Olympijských her. V Paříži roku 1924 závodil v běhu na 5km. Byl však vyřazen již v rozběhu. O čtyři roky později obsadil na Olympijských hrách v Amsterdamu na stejné trati 17. místo.

nikajících atletů. Mezi nejúspěšnější patřili Holler, Wimmer a Rainer.

YMCA České Budějovice si však velice úspěšně počínala i v celé řadě dalších sportů. V rámci jižních Čech se stala významným těžkoatletickým klubem, který se stal na počátku třicátých let prakticky baštou jihočeského boxu. Zanedbatelná nebyla ani její volejbalová, házenkářská a plavecká činnost. Poměrně velkých úspěchů dosahovali rovněž její stolní tenisté, kteří rovněž patřili k nejlepším v jižních Čechách.

Přes všechny úspěchy sportovního odboru YMCA začala tato organizace začátkem 30. let silně omezovat svoji sportovní činnost. Velice pravděpodobně se na tomto faktu podepsaly ona dvě neštěstí, ke kterým došlo v Českých Budějovicích v polovině dvacátých let. V roce 1933 pak zanikl sportovní odbor YMCA úplně. Snad jediným sportem, ve kterém se místní YMCA nadále účastnila turnajů, byl stolní tenis. Ani ten zde však o moc déle nevydržel.

V roce 1943 bylo sdružení YMCA v Československu rozpuštěno. I přes svou krátkou meziválečnou existenci, na které se výrazně podepsaly dvě tragédie, byl SO YMCA v Českých Budějovicích výrazným sportovním činitelem na jihu Čech, a to i přesto, že tělesná výchova a sport byly pouze jednou z částí činnosti tohoto mezinárodního sdružení.

Prameny a literatura

Archivy

1. Archiv hlavního města Prahy. Odbor vnitřních věcí. Spolkový katastr, sign. II/511. Československá YMCA. Karton 68.
2. Archiv YMCA v České republice.
3. Národní archiv. Fond YMCA. Kartony 1-6.
4. Státní oblastní archiv Třeboň. Policejní ředitelství Č. Budějovice. Karton 804.

Periodika

1. Jihočeské listy, roč. XXV. (1919) – XLIV. (1938).
2. Jihočeský sportovní týdeník, roč. I. (1922/1923) – XV. (1936/1937).
3. Měsíční zpravodaj sdružení YMCA v Č. Budějovicích, roč. I. (1923).
4. Republikán, roč. I. (1919) – XX. (1938).
5. Sport, roč. VII. (1927) – IX. (1929).
6. STAR, roč. 1926 - 1938.
7. YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. I. (1923) – IV. (1926).

Tištěné prameny

1. *Přehled činnosti kult. ústavu YMCA v Č. Budějovicích za r. 1923.* (1924). České Budějovice: YMCA.
2. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého (Ročník 1923).* (1923). Praha: Státní tiskárna.

3. *Summary of world war work of the American YMCA (With the soldiers and sailors of America at home, on the sea, and overseas, With the men of the allied armies and with the prisoners of war in all parts of the world).* (1920). New York: International committee of young men's christian associations.

4. *The Y. M. C. A. Games (Official Report of the First International Y. M. C. A. Athletics Championships, Copenhagen, Denmark, July 10 – 17, 1927).* (1927). Ženeva: YMCA.

5. *Výroční zpráva místního sdružení YMCA v Čes. Budějovicích za rok 1923.* (1924). České Budějovice: YMCA.

Literatura

1. Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl I.* Praha: Olympia.
2. Bureš, P., & Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině.* Praha: Almanach sportu.
3. Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951.* (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
4. Chlápek, P. (2004). *YMCA a její význam pro českou společnost.* (Diplomová práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze.
5. Johnson, E. L. (1979). *The History of YMCA Physical Education.* Chicago: Association Press.
6. Konečný, J. (1930). *YMCA: její vznik, dějiny a význam.* Praha: Československá akciová tiskárna.
7. Kössl, J. a kol. (1981). *Malá encyklopedie olympijských her.* Praha: Olympia.
8. Kössl, J., Štumbauer, J., & Waic, M. (2004). *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury.* Praha: Karolinum.
9. Laufer, J. (1955). *50 let v našem sportu.* Praha: Mladá fronta.
10. Nedobitý, K. (1942). *25 let budějovické atletiky 1917-1942 (Výroční zpráva lehkooatletického odboru SK Č. Budějovice).* České Budějovice.
11. Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938.* (Habilitační práce). Praha: Univerzita Karlova v Praze.
12. Taft, W., Kent, F., Newlin, W., & Harris, F. (1922). *Service with fighting men (An Account of the Work of the American YMCA in the World War I).* New York: Association Press.
13. Tlustý, T., & Štumbauer, J. (2012). *Tělesná výchova a sport v organizacích YMCA a YWCA v meziválečném Československu.* České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
14. Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945.* (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

Internet

1. <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>
2. <http://www.c-budejovice.cz/cz/magistrat/odbory/io/stranky/protipovodnove-upravy-okolimalse.aspx>

Mgr. Tomáš Tlustý
FTVS UK Praha
José Martího 31
16252 Praha 6
tlusty.tomas@seznam.cz

Tato studie vznikla v rámci Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově č. 39 a Specifického vysokoškolského výzkumu č. 260116.